

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19)

(S2016/01918/FST)

Statens institutionsstyrelse (SiS) ställer sig positiv till att FNs konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) införlivas ytterligare i svensk rätt. Att införliva barnkonventionen ökar förutsättningarna för att barns rättigheter tas tillvara i större utsträckning.

När det gäller frågan om införlivande bör ske i form av inkorporering eller transformering finns det enligt SiS anledning för lagstiftaren att noga analysera de risker som Riksdagens ombudsmän lyfter fram i sitt remissvar.

SiS vill härutöver särskilt uppmärksamma följande.

Avsnitt 6.3.1

SiS anser i likhet med utredningen att det finns ett behov av att tydliggöra hur vårdnadshavarens bestämmanderätt enligt föräldrabalken förhåller sig till barnets rätt att komma till tals. Myndigheten tänker särskilt på de situationer där vårdnadshavaren motsätter sig att samtal äger rum med barnet vilket kan omöjliggöra barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade. Att barnet inte får komma till tals kan också leda till brister i de bedömningar av barnets bästa som ska göras vid alla åtgärder som rör barn.

Statens institutionsstyrelse

Besök Lindhagensgatan 126
Post Box 30224
104 25 Stockholm

Telefon 010-453 40 00
Fax 010-453 40 50

E-post registrator@stat-inst.se
Internet www.stat-inst.se

Org-nr 202100-4508

Avsnitt 6.3.2

SiS ställer sig positiv till utredningens förslag att ge statliga myndigheter, som är centrala för att säkerställa barnets rättigheter, i uppdrag att vidta åtgärder för att göra den egna myndighetens verksamhet känd, tillgänglig och anpassad för barn. Myndigheten anser även att det är bra att Barnombudsmannen får i uppdrag att samordna insatserna och bistå berörda myndigheter.

Avsnitt 6.3.3 och 7.8.6

SiS delar utredningens uppfattning om att det finns behov av ett kunskapslyft för att barnkonventionen ska få reell betydelse. Barnkonventionens artiklar har inte den precision som förvaltningsmyndigheter är vana vid från svensk lagstiftning och är därför svårtolkade. SiS kan också konstatera att de principer och rättstillämpningsmetoder som kan bli aktuella vid en eventuell konflikt mellan en inkorporerad barnkonventions bestämmelser och annan svensk lagstiftning är invecklade och komplicerade att tillämpa, inte minst för en enskild handläggare. Myndigheter på statlig och kommunal nivå måste därför få stöd i att tolka konventionens rättigheter i förhållande till den egna verksamheten och gällande rätt i övrigt. Fokus bör ligga på att ge berörda myndigheter konkret verksamhetsnära skriftlig vägledning i frågor av praktisk och rättslig natur. Enligt SiS är det viktigt att vägledning ges kontinuerligt och inte bara i samband med en inkorporering.

SiS ställer sig också positiv till förslaget om att alla barn bör få information i skolan om vart de kan vända sig för att få stöd och hjälp om de befinner sig i en utsatt situation. Det är också, enligt SiS mening, positivt att informera barn om alkoholism, psykisk sjukdom och våld tidigt i skolan och att den informationen ges både i klassrummet och vid hälsokontroller.

Avsnitt 7.5.1

SiS anser i likhet med utredningen att transformering av konventionens bestämmelser inom olika rättsområden är betydelsefullt. Utöver transformeringen behövs ytterligare åtgärder; t.ex. information, utbildning och samordning mellan olika aktörer på olika nivåer i samhället.

Beslut har fattats av generaldirektören Kent Ehliasson. I handläggningen har deltagit planeringsdirektören Urban Lindberg, chefsjuristen Åsa Hård af Segerstad, utvecklingsdirektören Eva Franzén, kommunikationsdirektören Christer Pedersen, HR-direktören Gunilla Ejefors Lublin, IT-direktören Fredrik Oljeqvist, verksamhetsdirektörerna Jan-Eric Josefsson och Robert Stenbom, tf verksamhetsdirektören Maria Skoglund samt enhetschefen för juridikenheten Anette Schierbeck. Föredragande har varit verksjuristen Johanna Nilsson.

Kent Ehliasson

Johanna Nilsson